

Un nen observa les jugadores de l'equip Àvies Vakhegula Vakhegula, format per dones fins a vuitanta anys, que juguen dues vegades la setmana en un camp de pastura, a Tzaneen, Sud-àfrica, el 12 de maig proppassat.

Una altra Sud-àfrica

Més enllà de la Sud-àfrica dels grans estadis que acolliran la copa del Món de futbol, n'hi ha una altra que, molt probablement, no es beneficiarà d'aquest esdeveniment esportiu. És la Sud-àfrica que arrossega les conseqüències d'un règim segregacionista que durant gairebé cinquanta anys va marcar la vida del país. Vint anys després de l'alliberament de Nelson Mandela i quan en fa setze de les primeres eleccions democràtiques, els sud-africans encara no ha pogut superar del tot l'estigma de la divisió social i econòmica.

L'organització de la copa del Món de futbol és una oportunitat històrica per a Sud-àfrica. El principal dilema, però, és si aquest esdeveniment contribuirà a rebaixar les grans desigualtats d'un país que viu abocat a la corrupció i la criminalitat.

Estadi Soccer City, Johannesburg, Sud-àfrica, divendres, 11 de juny, les quatre de la tarda, hora local. En el precís instant que l'àrbitre xiuli l'inici del partit inaugural de la dinovena copa del Món de futbol, que enfrontarà les seleccions de Sud-àfrica i Mèxic, tot el continent africà viurà un moment històric i llargament esperat. Serà la primera vegada que un país d'Àfrica organitza un mundial de futbol. Això, evidentment, significa un gran repte i, alhora, una gran oportunitat per al país organitzador, sobretot perquè hauria de servir per a donar un impuls a l'economia, al desenvolupament de les infraestructures i a la creació d'ocupació.

Tanmateix, com acostuma a passar amb aquesta mena de grans esdeveniments, no tothom està segur que els sud-africans, en general, en surtin beneficiats. Per aquesta raó, l'organització del mundial de futbol de Sud-àfrica no ha quedat exempta de crítiques. En vista d'això, Danny Jordaan, cap del comitè organitzador, ha defensat l'impacte positiu que tindrà per al país aquest esdeveniment, i ha insistit a dir que deixarà molt més que uns quants estadis i un grapat de bons records. L'endemà de l'11 de juliol del 2010, dia de la gran final i la cloenda, Sud-àfrica tindrà, segons Jordaan, un nombre important de carreteres noves, unes xarxes de trens i d'autobusos públics molt millorades, les noves terminals que s'han construït als aeroports, més hotels i també tot un seguit d'innovacions a les telecomunicacions i a les infraestructures tecnològiques. Per tot plegat, segons Jordaan, la copa del Món de futbol tindrà un impacte en la història semblant a l'alliberament de Nelson Mandela i la celebració de les eleccions democràtiques del 1994, que van posar fi al règim segregacionista de Sud-àfrica.

En aquest sentit, és previst que l'organització de la copa del Món de futbol

aportarà a Sud-àfrica un creixement econòmic del 0,5% del PIB, segons que ha assenyalat la prestigiosa firma de consultoria internacional Grant Thornton. Es tracta, doncs, d'una aportació important, perquè, segons les previsions, el creixement del PIB de Sud-àfrica per a tot el 2010 serà a l'entorn del 3%. Per tant, si una sisena part d'aquest increment anual correspon a un esdeveniment que dura només un mes, l'aportació és prou significativa. De fet, es calcula que durant els dies que durarà el mundial de futbol, de l'11 de juny a l'11 de juliol, Sud-àfrica rebrà al voltant de 370.000 visitants que, segons que deia el setmanari britànic *The Economist*, es gastaran uns 4.000 dòlars per cap de mitjana. Tot i això, les previsions fetes per l'empresa Grant Thornton l'any 2007 assenyalaven que els turistes que anirien a Sud-àfrica durant el mundial de futbol serien uns 480.000. Val a dir que de totes les persones estrangeres que assistiran a aquest esdeveniment esportiu només unes 11.000 provenen de països africans.

Sigui com vulgui, l'organització d'aquesta copa del Món de futbol serà la que més ingressos generarà de tota la història dels mundials d'aquest esport, que va fer-se per primera vegada l'any 1930 a l'Uruguai. La Federació Internacional de futbol, la FIFA, ha calculat que ingressarà uns 3.300 milions de dòlars, la major part provinents de les empreses patrocinadores i del cobrament dels drets de les retransmissions dels partits; uns ingressos molt superiors als que va generar el mundial que ara fa quatre anys es va organitzar a Alemanya. Alhora, aquesta copa del Món ha estat un dels esdeveniments d'aquesta mena més cars de la història, perquè la FIFA hi ha invertit uns 1.100 milions de dòlars, mentre que el govern sud-africà s'hi ha gastat 5.000 milions més, sobretot per construir estadis, infraestructures de transport i carreteres.

Vista de l'estadi Soccer City, prop de Soweto, a Johannesburg, escenari de la inauguració del mundial de Sud-àfrica, en una imatge presa el juliol del 2009, quan encara era en construcció. En primer terme, un cartell electoral amb la cara de l'actual president, Jacob Zuma.

Per a Sud-àfrica es tracta, de fet, de l'esdeveniment esportiu més important d'ençà que va organitzar la copa del Món de rugby l'any 1995.

Així i tot, encara hi ha molts dubtes que planen sobre la viabilitat econòmica d'aquest mundial, sobretot perquè a mitjan mes passat el ritme de venda de les entrades era molt inferior a les previsions. Alguns sectors ja han aixecat les veus de protesta perquè consideren que el preu dels paquets turístics, que inclouen entrades i allotjament, s'ha establert en un nivell massa alt, tenint en compte els temps de crisi que es viuen. Igualment, la majoria de sud-africans es mostren convençuts que l'organització d'aquesta copa del Món de futbol no beneficiarà els més pobres, sinó que, senzillament, només contribuirà a fer una mica més rics els qui ja ho són. Per

El gran moment de Sud-àfrica

acabar-ho d'adobar, l'índex de criminalitat que viu el país –molt alt– també ha suscitat molts dubtes sobre si les autoritats seran capaces de garantir la seguretat dels milers de turistes que visitaran el país entre els mesos de juny i juliol.

Un any amb Zuma. L'inici del Mundial de futbol s'ha escaigut amb el primer aniversari de la pujada al poder del president Jacob Zuma, líder del Congrés Nacional Africà (ANC), el partit hegemònic a Sud-àfrica des que Nelson Mandela va guanyar les eleccions l'any 1994. En arribar a la presidència, Zuma va anunciar un canvi respecte a la forma de governar del seu predecessor, Thabo Mbeki, i, sobretot, va prometre envoltar-se d'un equip de ministres i de funcionaris que ocupessin el càrrec gràcies a la seva competència

i la seva capacitat. Però un any després, segons que assenyalava fa uns dies el diari sud-africà *Financial Mail*, encara hi ha molts dubtes sobre les capacitats i la responsabilitat d'alguns dels ministres i caps de departament. En general, segons aquest diari, durant aquest any hi ha hagut molta descoordinació, sobretot a l'àrea econòmica, perquè el president Zuma, de resultes de les pressions polítiques, ha creat una mena de xarxa de ministeris que se sobreposen. Això ha menat a una gran confusió, en un moment en què el país necessitava una direcció clara i accions ràpides durant els moments durs de la recessió.

Així, quan fa un any que Zuma va arribar a la presidència, la lentitud del seu govern a l'hora de prendre mesures per corregir la situació ha començat a crear un gran malestar al país. Un problema

afegit és el caos que impera al partit governamental, l'ANC, davant el qual Zuma s'ha mantingut distant durant molt temps. Aquesta situació no ha afectat tan sols el partit, sinó que també ha tingut una influència negativa sobre la política i sobre la moral dels ciutadans. A més, la situació de l'ANC ha contribuït a fomentar una percepció d'inestabilitat entre els inversors estrangers.

Per tal de corregir la situació, fa poc que el president Zuma va fer una crida als seus ministres de l'àrea econòmica –Pravin Gordhan, ministre de Finances; Ebrahim Patel, ministre de Desenvolupament Econòmic; i Rob Davies, ministre de Comerç i Indústria– a redefinir millor les seves responsabilitats, cosa que, segons el diari *Financial Mail*, s'ha aconseguit en part. En aquest sentit, a principi del mes passat el ministre Ebra-

him Patel va rebre l'encàrrec oficial de dibuixar una nova política econòmica, una acció que, de fet, ja constava al programa electoral de l'ANC per a les eleccions del 2009. Alhora, el mes passat el govern sud-africà va anunciar també la creació d'una comissió de planificació (NPC), que presideix l'ex-ministre de finances Trevor Manuel. Segons el *Financial Mail*, la intenció d'aquesta comissió és elaborar un pla de desenvolupament que ha de girar bàsicament a l'entorn del foment de la industrialització i de la creació d'ocupació.

El problema, tanmateix, segons que assenyalava aquest mateix diari, és que dins el govern encara no hi ha unitat sobre quines hauran de ser les línies mestres d'aquest pla. Sembla que una de les prioritats serà reduir el nivell d'endeutament i situar-lo al voltant del 4% per als tres anys vinents. Però de moment aquest pla no gaudeix del suport i la unanimitat de tot el govern. De fet, els ministres de Desenvolupament i de Comerç i Indústria, Ebrahim Patel i Rob Davies, encara no han aconseguit posar-se d'acord amb Pravin Gordham, actual ministre de Finances, cosa que, de segur, dificultarà l'adopció d'una estratègia macroeconòmica a termini mitjà i llarg.

Per tot plegat, segons que indicava fa poc Michael Spicer, un dels principals líders patronals de Sud-àfrica, el primer any de Zuma ha estat un fracàs: "Hi ha hagut molta deriva i manca de cohesió per anar en una direcció clara. En una economia industrial moderna és una contradicció mirar de conformar un govern que inclogui des d'estalinistes fins a defensors del lliure mercat. Això obre la porta a les protestes, a la paràlisi política", opinava aquest empresari, segons el diari *Financial Mail*.

Democràcia i corrupció. Això a banda, els experts adverteixen que Sud-àfrica es ressent d'un dèficit democràtic important, originat, principalment, per una manca total de regulació i de transparència en el finançament dels partits polítics. Segons el diari sud-africà *Mail and Guardian*, tot i els requeriments de la Unió Africana per corregir aquesta situació, molts dels particulars que han contribuït a finançar alguna formació política estan com més va més cansats

Un autobús passa a gran velocitat prop d'una paradeta de venda d'artesanía, a la carretera que porta a Cape Point, el proper 17 de maig. Els venedors d'artesanía esperen que el mundial faci augmentar les vendes.

de veure que els diners de les donacions es gasten en la carrera electoral que precedeix cada elecció, en lloc de destinar-se a augmentar la capacitat de gestió dels partits i dels governants.

De tota manera, el principal problema polític que avui dia pateix Sud-àfrica és la corrupció. Hi ha una total unanimitat entre les patronals, els parlamentaris i els sindicats que la corrupció és l'obstacle més gran perquè el país assoleixi els seus objectius socials i econòmics. Segons estudis no oficials, el 20% del pressupost públic de Sud-àfrica es perd a conseqüència de les pràctiques corruptes, principalment estafes, augment del preu de contractes adjudicats i incompliment d'aquests contractes. Segons que informava a final del mes passat el diari *Financial Mail*, el forat que deixa la corrupció es de 30.000 milions de rands anuals; és a dir, uns 3.000 milions d'euros. Aquesta quantitat és el doble de la que es registrava a final dels anys 90. El principal efecte de la corrupció és una xarxa de carreteres en molt mal estat, a més d'habitages i escoles que no poden ser utilitzades per insegures.

En aquest sentit, després de molt de temps de negar que existís, el president Jacob Zuma ha reconegut finalment que cal emprendre accions per posar fi a la corrupció. Tot amb tot, no es pot dir que hagi fet gaire per convertir les paraules en fets. Durant un dels primers discursos com a president, Zuma va nomenar

la seva mà dreta, Collins Chabane, com a figura anticorrupció de la seva presidència. Chabane va crear un comitè interministerial, amb ministres de l'àrea de seguretat, dels serveis públics, de l'economia i dels governs locals. Però, com explicava el *Financial Mail*, el comitè creat per Chabane ha decebut completament, perquè, tot i haver fet nombroses reunions, ha estat incapaç de facilitar ni un sol informe al govern.

Per tot plegat, el president Zuma ha insistit a demanar als seus ministres i caps de departament una acció ràpida contra la corrupció, sobretot als governs locals, que és on hi ha el principal focus del problema. De fet, el govern ja anunciat que, per a l'any vinent, planeja d'executar un llarg programa d'auditories transversals a tot els municipis del territori i als departaments del govern per tal de detectar els focus de corrupció. El fet més negatiu, com advertia el *Financial Mail*, és que la corrupció va minant la democràcia i, alhora, afavoreix que no es resolguin molts dels assassinats que es produeixen cada dia en aquest país. De fet, els crítics amb el sistema formen part del grup de víctimes potencials, perquè han esdevingut l'objectiu d'algunes persones molt ben connectades amb l'elit política i que veuen l'estat com una manera de mantenir o d'augmentar la seva posició econòmica i el seu benestar.

Xevi Camprubi